

KIFEHÉREDŐ RAKTÁR

ABC Rajz és Illusztráció Múzeuma, Madrid, Spanyolország

Madrid egykoron fallal övezett történeti városmagjától északra, a korábban vegyes használatú San Bernardo városrészben a kulturális sokszínűségét kiteljesítő főváros közintézményi terjeszkedése folytatódik. Az egykori Conde Duque barakkjai mellett az első spanyol sörfőzde épülete alakult át éppen a történeti és kortárs grafika központjává.

Építész:
Aranguren &
Gallegos
Arquitectos

Száztíz év: téglavörös mögött
homogén fehér

Grafikai játék: diagonális sraff hom-
lokzaton és térrácson

A madridi Rajz és Illusztráció Múzeuma a századfordulón épült Mahou sörgyár épülettömbjét foglalta el, hogy a fő alapítványi szándékoknak megfelelően az ABC napilap kétszázézet is meghaladó grafikai gyűjteményének kezelésén túl a kortárs képzőművészet központjává válhassék a fővárosban. Az ABC története Spanyolország újkori története is egyben – címlapjai az utóbbi évszázad tablóképei. A múzeum létesítésével ekként nemcsak egy kortárs képzőművészeti szcénát kapott specializált megjelenési helyet, hanem kulturális értékek többszörös rétege is felsejlik a gondos kezelők munkáján keresztül. Mi sem természetesebb, hogy mindennek építészeti vetülete is fontos: az egykori ipari épületet tervező José López Salaberry által a spanyol főváros felvirágzásának építészettörténeti évszázada is élénk rajzolódik. Salaberry ugyanis a huszadik század eleji városrendszer átalakítá-

a beavatkozás célpontjává – vertikális értelemben többszörösen is. Az egykori sörgyár masszív téglafalait itt trianguláris fémpanelek kollázsos rajzolatú rétege fedi – az átalakítást végző építészekről elvárható alázatot kissé aláásva. Az önhatalmú síkfoglalás magyarázatot talán csak akkor kap, ha a megmaradt ház rekonstrukciójának gondosságát is számba vesszük. A vegyes funkciójú városi területekre jellemző sűrűség kötöttségeiből ugyanis csak akként szabadulhattak az építészek, ha az egyetlen fennmaradt utcai részhomlokzat-felület irányából megnyitják a tömbbelső, és az átriumra pozícionálják a bejáratot. És hát ennek ára van – elégtételt is vettek (még ha nem is igazán megbocsáthatóan). A szomszéd lakótömb kapualját is használatba véve a laktanya helyén létrejött kulturális negyed felől is kaphatott bejáratot tehát a csöppnyi tömbbelső, míg vele szemközt az átrium teljes szélességével nyílik fel e fél-enteriőr. A szabadon komponálható utcai homlokzatszakasz a térszín felett hídszerűen átfutó, térrácsos, könnyed szerkezettel kap keretezést, hogy a történeti épület többszintes tömege még a szűk utcából is érvényesülő feltárást kaphasson.

A fehérre festett acéllemezek diagonális sraffjából kirajzolódó fém-üveg hídszerkezet könnyedsége markáns ellentétben áll a masszív falak alkotta téglakubussal. A vizuálisan látványos, de kontrasztjában erős kortárs állásfoglalást az átrium belső homlokzatára felkúszó fémpaneles térburkolat összevarrni kívánja – még ha kissé furcsának is hat ugyanannak a szerkesztésnek horizontá-

Átrium: a múzeumi félenteriőr kapuzata a rácsos hídszerkezet

sának egyik mérnöke, a (turisták számára kihagyhatatlan) Gran Via tervezője. Összeesküvés-elméleteket is gyárthatunk azonnal, ha hozzátesszük, hogy ő tervezte az ABC kiadójának hosszú ideig székházként használt épületét (igaz, csak a homlokzat szintjén) akkoriban a Serrano utcában. Száztíz év sok idő – a napilap Spanyolország legrégebbi folyamatosan kiadott napilapja, az épület pedig kortárs építészek keze által újult meg ennyi idő elteltével.

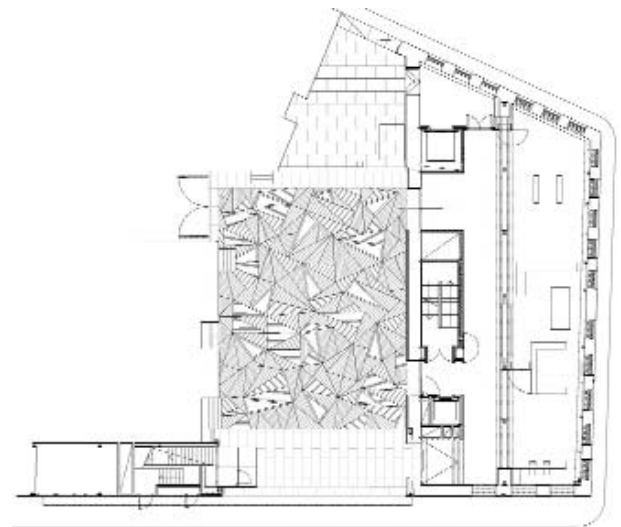
A városi lakótömböt teljes hosszával lezáró épület három utcára nyílik. A középfőfalas téglakubus (építési korszakában) racionális szerkesztése hálás témaalap a kortárs építészeknek, a (még ma is mívés) homlokzat pedig biztos elrugaszkodási pontot teremt az évszázados hagyományra mégiscsak reflektálni kívánó tervezőknek. A Conde Duque laktanya monumentális tömbje mellett léptékében kicsiny épület hat szintjébe háromezer négyzetméter hasznos területet sikerült beleszorítania az Aranguren-Gallegos építészpárosnak – úgy, hogy a történeti épülettömb értékes, külső utcai homlokzatai és jellegzetes belső térhatásai is megmaradhattak. A markáns épülettömb mellett megnyitott belső udvar vált igazán

Könnyed acélszerkezet: japánosan minden fehér

Metszet: a régi épület és az udvar alatti kiállítótér

Alaprajz: a bejárat szintje

Tetőtér: színben egységesedő

lis és vertikális együttes alkalmazása. A trianguláris panelek rajzolata formailag lazán kötődik a kapuzattómb vonalrajzához – a szabad kompozícióban pedig könnyen elrejtőzhetnek a megnyitások. Az átrium padozata az alatta húzódó, új, kétszintes kiállítótér felülvilágítóit rejt, a homlokzati felületen pedig a régi épületszárny déli traktusába pozicionált közlekedő és kiegészítő funkcióknak ad szűrőfényt a megnyitások által. Esti-éjszakai feltárlásában e két burkolati réteg a kiszűrődő led-fényekkel képzőművészeti vernissázsok díszes udvarává varázsolja a kis szabadtéri területet.

A racionális szerkesztés adta lehetőségeket az építé-
szek gondos figyelemmel rajzolták tovább. A funkció kí-
vánta optimális megvilágítást az északi hosszhomlokzat
ritmikusan elhelyezett ablakaira bízta, és a déli hom-
lokzat melletti sávba helyezték minden szinten a kiegé-
sítő funkciókat. Az emeleti kávézót magába foglaló
„híd” alatt nyitották meg az épületet, de több nagymé-
rű megnyitással is igyekeztek bevonni az átriumot a
földszinti fogadótér világába. Felettük kisebb kiállítóte-
rek, workshop terem és tetőszintek felett lebegő tetőte-
rasz kapott helyet, a régi épület alagsoraiba kerültek a
kompakt raktárak és restaurátor műhely, míg az udvar
térszíne alá süllyesztve jött létre a „nagy” kiállítótér ké-
szintes kubusa. A belvilág a kortárs építészeti szcéna
„rekonstrukciós” világában eluralkodó „minden fehér” logi-
káját követi: a felújított nyílászárók természetes tisztasá-
gúnak hatnak, a középfőfali szegecselt vaspillérek még
materiális hatásúak, de a tetőtérbe nyúló, multifunkcio-
nális műterem fénnel átjárt terében az anyagtalanságba
csúszik a homogén fehérség. Ami, gyorsan jegyezzük
meg, még véletlenül sem baj, sőt. A történeti közeg je-
lenléte így megmarad, és tompított pseudo élménye
inspirálóan hat. A térszín alá süllyesztett, felülvilágított
nagy kiállítótér már abszolút kortárs szerkesztést sugall,
amire a régi épület berendezési tárgyai, belső nyílászá-
rói, a falfelület-burkolatok és a trükkösen nyitható falpa-
nelek készítenek fel.

Rusztikus téglavörös és sima, homogén fehér. Törté-
neti és kortárs kimért egyensúlya száztíz év kulturális és
építészeti apropóját áthidalva. Meggrafikázva egy kis
acélszürke, trianguláris kollázssal.

Vukoszávlyev Zorán és Kóródy Anna

A cikk az MTA Bolyai János Kutatási Ösztöndíj támogatásával valósult meg.

Pincészet: az átrium alatti nagy kiállítótér

Építészet: Aranguren & Gallegos Arquitectos

Építésszek: Maria José Aranguren López, José González Gallegos
Munkatársak: Luis Burriel Bielza, Pablo Fernández Lewicki, Mónica Fresno Fernández, José Antonio Rodríguez Casas, José Antonio Tallón Iglesias

Épületszerkezet: Jacobo Arenal Frías

Tartószerkezet és gépészet: Valladares Ingeniería

Kivitelező: Construcciones La Rosaleda, Efcál (Instalaciones)

Fotó: Vukoszávlyev Zorán